

RP, çatlaklar ve modernite

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Refah Partisi'ni önceleyen partilerin ve o oluşumu meydana getiren çizginin 'başarısı'nı birkaç madde halinde sıralamak mümkün. Bunların tümü de modernite kavramı etrafında somutlaştırılabilir.

Eğer çok daha farklı koşullarda siyaset yapmış olan MSP bir yana bırakılırsa FP, Türkiye'nin ciddi dönüşümlerden geçtiği bir dönemde yarattığı eklektik ideolojiyle etkili olmuş bir partidir. Bu karmaşık yapıyı oluşturan unsurlar arasında özellikle insanların kendilerini tanımak için kullanabilecekleri bir söylemin varlığına dikkat edilmelidir. Türk ve Müslüman, Batılı mekaniği ve teknolojiyi benimsemiş ama Doğulu, kendi özgül değerlerini öne çıkaran ve gelenekçi diye bilinen o yoldan gitmenin de bir modernleşme parametresi olduğunu iddia eden bir yapıdır bu. Böyle bir yaklaşımın son aşaması da günün koşullarının gerektirdiği hukuk düzeninin oluşturulmasını zorunlu sayan (fakat ondan öteye gitmeyen) bir demokratlıktı. Bu açılım

güncel bir ilericiliğe tekabül etmekte, buna mukabil tarihsel bir ilericiğin daimi geçerliliğini savunan söylemi tutuculuk konumuna itmekte idi.

Bütün bu ögeler arasında görece olarak hangisi daha önemlidir diye bir şey sorulsa bu sorunun yanıtı herhalde, 'gelenekçi değerlerin savunulmasının da bir tür modernleşme olarak görülebileceğinin kanıtlanması' diye verilmelidir. Türban takmak son kertede kişinin kendi bilinçlenmesinin bir dışavurumu ise bu, tam da Kantçı anlamda, bir aydınlanma zihniyetinin teşekkülü anlamına gelir. Çünkü, öylelikle kişi aklını tek belirleyen olarak kullanmakta ve gene Kant'ın ifadesiyle, toyluktan kurtulmaktadır. Hiç değilse durum o değerlendirmenin içinden okunabilecek bir boyuta sahiptir. Bu da o görüşü öne süren düşüncenin bu olgu etrafında mevcut sistemle, söylemle ve ideolojiyle çatışmasını gerektirmektedir. FP-RP hattı, tüm öteki çıkışları bir yana, asıl bu niteliğiyle (bu yaklaşımın doğruluğu ya da yanlışlığı bir yana) fark kazanmıştır. Şimdi o parti tam da bu noktada bir çelişki yaşamaktadır.

İzlenen çatışma partiyi bugüne değin taşımış olan ideolojinin sistemle ne ölçüde özdeşleşebileceği etrafında düğümlenmektedir. Bir başka deyişle sistemle ba-

rışmak, onunla hiç değilse zıtlaşmayan bir siyaset izlemek, kısacası merkeze kaymak bu arayışın temel parametresidir. Böylelikle partinin kendisine özgü radikalizmi geriye çekilmek istenmektedir. Bu anlayışın geçerli olması halinde ortaya çıkacak bir temel sorundan söz edilebilir. O 'radikalizm' özündeki anlam bir yana, öncelikle çok geniş kitlelerin kendilerini ifade aracı ve yöntemi olarak ortaya çıkmıştır. Bir söylem olarak ele alındığında bir tepki mantığını yansıtmaktadır. Sistem duyulan tüm tepki o söyleme yedirilmiştir. Onun yitirilmesi yalnız partinin radikalizminin kaybı değil aynı zamanda kitlenin kendisini, yani kimliğini tanımlarken kullanacağı ana motifin de ortadan kalkmasıdır.

Bu oluşum, doğruluğunu tartışma hakkı saklı kalmak kaydıyla, olup biteni bu noktadan değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Çünkü, bu arayış aslında bir partinin değil Türkiye toplumunun ve siyasetinin arayışıdır. Öyle görünüyor ki, sonunda geçerli söylem ve sistem eksenli olmayan hiçbir ideoloji ve modernleşme modeli kendisini uzun süre ayakta tutamamakta, merkeze, orada yerleşik modernleşme anlayışına yenik düşmektedir. Üstünde uzun boylu düşünmeyi gerektiren asıl olgu da budur!